

ढङ्गलाचरणढ्

वागीशादयाः सुढनसः सर्वार्थानाढुपक्रमे ।
यढ् नत्वा कृतकृत्याः स्युः तढ् नढामि गजाननढ् ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः

At the beginning of this venture, I salute him, Lord Gajaanana who is the granter of speech etc. and is wisdom personified. Having done that success is guaranteed.

विभक्तयः/Cases

दकारान्तः पुंलिङ्गः 'तद्' शब्दः (सर्वनामशब्दः)	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा विभक्तिः (Subject)	सः That male subject	तौ those 2 males - subjects	ते (those-more than 2-males - subjects)
द्वितीया विभक्तिः (Object)	तम् (That male object)	तौ (these 2 male objects	तान् (those - more than 2 male objects
तृतीया विभक्तिः (Instrumental)	तेन (By That single male)	ताभ्याम् (By those 2 males)	तैः (by those - more than 2 - males)
चतुर्थी विभक्तिः (for)	तस्मै (for That single male)	ताभ्याम् (for those 2 males)	तेभ्यः (for those - more than 2 - males)
पञ्चमी विभक्तिः (from)	तस्मात् (from single that male)	ताभ्याम् (from those 2 males)	तेभ्यः (from those - more than 2 - males)

रामाय रामभद्राय रामचन्द्राय वेधसे । रघुनाथाय नाथाय सीतायाः पतये नमः
गणेशाय नमः
ॐ नमः शिवाय
तस्मै श्री गुरुवे नमः

Ram goes	गच्छति	Seema reads	पठ्	Vikas roams/wanders	भ्रम्
2 Ramas go		2 Seemas read		2 Vikases roam/wander	
More than 2 Ramas go		More than 2 Seemas read		More than 2 Vikases roam	
Mala eats	सहति	Snake drinks	सर्प लिखति	Mukund bears	वह्
2 Malas eat		2 Snakes drink		2 Mukundas bear	
More than 2 Malas eat		More than 2 snakes drink		More than 2 Mukundas bear	
Krishna plays		Govind	हरति	Tree sees	
2 Krishnas play		2 Govinds		2 trees see	
More than 2 Krishnas play		More than 2 Govinds		More than 2 trees see	

कथा - विद्यायाः महत्त्वम्

एकं नगरम् आसीत् । तत्र रामः सोमः इति मित्रद्वयम् आसीत् । रामः विद्याम् इच्छति । सोमः धनम् इच्छति । एकदा मित्रद्वयं विदेशम् अगच्छत् । रामः तत्र विद्याभ्यासः अकरोत् । सोमः धनसम्पादनम् अकरोत् । अनेकानि वर्षाणि अगच्छन् । मित्रद्वयम् अपि स्वनगरम् आगच्छत् । मार्गे चोराः आगच्छन् । सोमस्य धनम् अहरन् । अनन्तरं मित्रद्वयं नगरम् आगच्छत् । नगरे महाराजः आसीत् । सः मित्रद्वयम् अपश्यत् । अनन्तरं विद्यावन्तं रामम् आह्वयत् । 'त्वं मन्त्रिस्थाने तिष्ठ' इति अवदत् । रामः मन्त्री अभवत् । सोमः विद्याविहीनः । सः जीवनार्थं रामस्य सेवकः अभवत् ।

There was a city. There, there were 2 friends Ram and Soma. Ram desired knowledge. Soma desired wealth. Once both of them went abroad. Ram studied there. Soma accumulated wealth. Many years passed by. The 2 friends returned home. On the way thieves came. They robbed Soma of his wealth. They both came to their city. In the city there was a king. He saw the 2 friends. Later he invited the knowledgeable Ram. 'You become a Minister' he said. Rama became the Minister. Soma was without knowledge. For a living, he became Rama's servant.

सङ्ख्याः

एकपञ्चाशत्	५१	एकषष्टिः	६१	एकसप्ततिः	७१
द्विपञ्चाशत्	५२	द्विषष्टिः	६२	द्विसप्ततिः	७२
त्रिपञ्चाशत्	५३	त्रिषष्टिः	६३	त्रिसप्ततिः	७३
चतुःपञ्चाशत्	५४	चतुःषष्टिः	६४	चतुस्सप्ततिः	७४
पञ्चपञ्चाशत्	५५	पञ्चषष्टिः	६५	पञ्चसप्ततिः	७५
षट्पञ्चाशत्	५६	षट्षष्टिः	६६	षट्सप्ततिः	७६
सप्तपञ्चाशत्	५७	सप्तषष्टिः	६७	सप्तसप्ततिः	७७
अष्टपञ्चाशत्	५८	अष्टषष्टिः	६८	अष्टसप्ततिः	७८
नवपञ्चाशत्	५९	नवषष्टिः	६९	नवसप्ततिः	७९
षष्टिः	६०	सप्ततिः	७०	अशीतिः	८०

सुभाषितम्

छायामन्यस्य कुर्वन्ति तिष्ठन्ति स्वयमातपे ।

फलान्यपि परार्थाय वृक्षाः सत्पुरुषा इव ॥

Trees - they stand in the Sun while letting people stand in the shade. Even the fruits they bear are for others. They, the trees are like good people (saints) who bear hardships for the betterment of others.

शान्तिमन्त्रः

सर्वे भवन्तु सुखिनः । सर्वे सन्तु निरामयाः ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु । मा कश्चिद् दुःख भाग्भवेत् ।
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः

Let all be peaceful. Let all be disease free
Let all see only auspiciousness. Let nobody be sad
Peace Peace Peace